

16.05.2018

Ärende/20

§ 117

Den av ledamoten Otto Meri väckta motionen om minskning av antalet vitkindade gäss och olägenheterna med dem

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden beslutade stadsfullmäktige bordlägga ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Otto Meri väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Otto Meri och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska vidta effektiva åtgärder för att minska antalet vitkindade gäss och olägenheterna med dem.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Den senaste fullmäktigemotion som gällde möjligheterna att minska olägenheterna med vitkindade gäss var en motion av ledamoten Fatbardhe Hetemaj och 41 andra ledamöter om minskning av beståndet av vitkindade gäss. Fullmäktigemotionen behandlades i stadsstyrelsen 15.2.2016, § 131, och i stadsfullmäktige 2.3.2016, § 60.

Stadsstyrelsen återremitterade 5.2.2018, § 69, ärendet för ny beredning i syfte att utreda de metoder som i Sverige har använts för att minska olägenheterna med vitkindade gäss.

Stadsstyrelsen hänvisar till ett utlåtande från stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion och konstaterar att den vitkindade gåsen är

16.05.2018

fridlyst genom naturvårdslagen och upptagen i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv. För att dispens ska kunna fås av närings-, trafik och miljöcentralen (NTM-centralen) eller miljöministeriet för begränsning av beståndet av vitkindade gäss krävs det mycket starka grunder, och sådana finns det inte vad Helsingfors beträffar.

Med stöd av 49 § i naturvårdslagen (1096/1996) kan NTM-centralen eller miljöministeriet i enstaka fall ge tillstånd att avvika från fridlysningsbestämmelserna på de grunder som nämns i artikel 9 i fågeldirektivet:

- hänsyn till människors hälsa och säkerhet,
- hänsyn till flygsäkerheten,
- för att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske och vatten,
- för att skydda flora och fauna.

Enligt den gällande lagstiftningen och den vedertagna tolkningen av denna har tröskeln för tillämpning av grunderna för avvikelser inte överskridits vad Helsingfors beträffar.

Det är alltså skäl att minska olägenheterna av gässspillning för trivseln på något annat sätt än genom att begränsa beståndet. Till dessa hör renhållning, minskad gräsklippning, inhägnad och eventuellt fördrivning med hjälp av människor eller hundar (vilket kräver tillstånd av NTM-centralen). Det är klart att detta leder till kostnader på samma sätt som andra skötselåtgärder som anses behövliga. Genom att minska gräsklippningen på strandremsor går det att skapa ängsliknande mark med högt gräs, som gässen inte finner lockande. På dessa remsor kan gräset också ersättas med andra marktäckande växter. De här åtgärderna ökar inte kostnaderna, utan minskar dem.

Parkerna i Malmö kan inte direkt jämföras med läget i Helsingfors, eftersom grågäss och vitkindade gäss har utplanterats i dem alltsedan 1970-talet. Inte heller senare under EU-medlemstiden har vare sig naturdirektivet eller Sveriges naturvårdslag tillämpats på skötseln av de planterade bestånden. Utöver att gässen lämnar efter sig spillning försvasar de sina bon och ungar i parkerna i centrum, då problemen med aggression i Helsingfors är koncentrerade till några öar där de häckar (Högholmen, Stora Räntan, Lonnan). I Helsingfors häckar gässen inte på fastlandet, och på grund av hundar och cityrävar är det osannolikt att de börjar göra det. I Malmö började man plocka ägg år 2010, då det fanns ca 300 par, och fram till 2016 hade beståndet sjunkit till ungefär 50 par. Att plocka ägg har i Malmö ansetts vara en hänsynsfull lösning jämfört med att skjuta fåglar, vilket har skett i liten skala.

16.05.2018

Ärende/20

I Sverige skjuts uppskattningsvis tusentals vitkindade gäss varje år i syfte att skydda skörden. Termen skyddsjakt används också när fördrivningen från gräsmattor effektiviseras med avskjutning. Fågeldirektivet verkar i detta avseende tolkas annorlunda i Sverige än i Finland. Det är dock inte möjligt att på försommaren fördriva gåskullar utan flygförmåga genom avskjutning. De viktiga områdena exempelvis i Brunns-parken och Arabiastranden där gässen äter gräs är inte heller på sensommaren lämpliga för effektiviserad fördrivning genom avskjutning.

Staden följer hur antalet vitkindade gäss utvecklas och söker vid behov dispens hos NTM-centralen för att minska de olägenheter som gässen orsakar.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stf. stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Otto Meren aloite valkuposkivanhien kannan vähentämiseksi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.05.2018 § 287

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Otto Meren aloitteen loppuun käsitellyksi.

23.04.2018 Pöydälle

05.02.2018 Palautettiin

29.01.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö

16.05.2018

Ärende/20

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteerin, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 23.03.2018 § 48

HEL 2017-010086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Kaupunkiympäristön toimialalla on hyvin tiedossa, että valkoposkihanhi- en ulosteet ärsyttävät monia kaupunkilaisia. Valtuustoaloitteita hanhi- en torjumiseksi tai vähentämiseksi on tehty aiemmin eri perusteilla vuo- sina 2006 ja 2015.

Valkoposkihanhi- en asema luonnonsuojelulaissa, lintudirektiivissä tai hallintokäytännössä ei ole muuttunut. Valkoposkihanhi- en kannan rajoit- taminen olisi periaatteessa mahdollista ELY-keskuksen tai valtakunnal- lisesti ympäristöministeriön myöntämällä poikkeusluvalla. Luvan myöntäminen direktiivilajille vaatisi kuitenkin vahvat perustelut. Luon- nonsuojelulain 49 §:ssä viitataan lintudirektiivin 9 artiklan mahdollisiin poikkeamisperusteluihin.

Valkoposkihanhi- en joissakin Euroopan maissa, mahdollisesti Suomen maaseudullakin, soveltuu lintudirektiivissä mainittu kohta torjunnasta ”viljelmille, kotieläimille, metsille, kalavesille ja vesistöille koituvan vaka- van vahingon estämiseksi”, mutta tämä ei ole sovellettavissa Helsingin puistonurmikoiden viihtyisyyteen. Myöskään kohdan ”kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi” kynnys ei ylity.

Aloitteessa arvioidaan kevään 2017 hanhikuolemia populaation hallit- semattomasta kannankasvusta johtuvaksi. Tällaista syy-yhteyttä ei voi- da vahvistaa. Aikuisten valkoposkihanhi- en ja harmaalokkien viimekevä- isen joukkokuoleman aiheuttajaakaan ei voitu määrittää Eviran tutki- muksissa, ainoastaan lintuinfluenssa voitiin sulkea pois. Joukkokuole- mia ja tautiepidemia on saaristolinnuistamme todettu myös harvalu- kuisilla lajeilla, kuten merikotkalla (lintuinfluenssatapaukset 2017) ja ru- okilla.

Aloitteen mukaan hanhi- en jätökset aiheuttavat mahdollisesti terveys- haittoja muille eläimille ja lapsille. Tästä ei myöskään ole näyttöä.

Kannan vähentämiseen tähtääviin torjuntakeinoihin ei ole mielekästä hakea lupia, koska ELY-keskuksen ei ole mahdollista niitä nykyisen lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan mukaan myöntää.

Hanhenulosteiden aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentäminen muilla keinoin kuin kantaa rajoittamalla on edelleen aiheellista. Näitä keinoja ovat puhtaanapito, ruohonleikkuun vähentäminen, aitaaminen ja mahdollisesti karkottaminen ihmisen tai koiran avulla (joka vaatii ELY-keskuksen luvan). On selvää, että ne aiheuttavat kuluja siinä missä muutkin tarpeelliseksi katsotut hoitotoimet. Rantakaistojen ruohonleikkuuta vähentämällä voidaan luoda niittymäistä korkeaa heinikkoa, jota hanhet eivät pidä houkuttelevana. Myös nurmi voidaan näillä kaistoilla korvata muilla maanpeitekasveilla. Nämä toimenpiteet eivät lisää kuluja, vaan vähentävät niitä.

Ruotsissa käytettyjä rajoituskeinoja

Kaupunginhallituksen valmisteluun palauttamispäätöksessä kehoitetaan selvittämään Ruotsissa, esimerkiksi Malmössä, käytettyjä keinoja kannan rajoittamiseen.

Malmön puistot eivät sovellu suoraan vertailuun Helsingin tilanteen kanssa, koska niihin on istutettu meri- ja valkoposkihanhia jo 1970-luvulta alkaen, eikä istutuskantojen hoitoon ole myöhemminkään EU-jäsenyyssaikana sovellettu luontodirektiiviä tai (Ruotsin) luonnonsuojelulakia. Laiduntamisen tuottaman ulostehaitan lisäksi hanhet puolustavat pesiään ja poikasiaan keskustan puistoissa, kun Helsingissä aggressio-ongelma keskittyy muutamiin pesimäsaariin (Korkeasaari, Harakka, Lonna). Helsingissä hanhet eivät pesi mantereella, eivätkä koirien ja kaupunkikettujen vuoksi todennäköisesti omaksukaan tätä tapaa. Malmössä aloitettiin munien poisto vuonna 2010, jolloin parimäärä oli n. 300, ja vuoteen 2016 mennessä kanta oli pudonnut noin 50 pariin. Munien poisto on Malmössä katsottu humaniksi ratkaisuksi verrattuna lintujen ampumiseen, jota on tehty pienimuotoisesti.

Ruotsissa ammutaan vuosittain arviolta tuhansia valkoposkihanhia sadon suojelemiseksi. Skyddsjakt-termiä käytetään myös silloin, kun ampumalla tehostetaan karkotusta nurmikkoalueilta. Lintudirektiivin tulkinta Ruotsissa näyttää tässä kohden olevan löysempi kuin Suomessa. Eläinsuojeluperusteilla lentokyvyttömiä hanhipoikueiden karkottaminen alkukesällä ampumalla ei kuitenkaan olisi mahdollista. Tärkeät laidunalueet esimerkiksi Kaivopuistossa tai Arabianrannassa eivät myöskään loppukesällä sovellu turvallisesti ampumalla tehostettuun karkotukseen.

Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee

16.05.2018

Ärende/20

tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Asian esittelyn aikana paikalla ollut ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen poistui asian käsittelyn jälkeen.

Käsittely

23.03.2018 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12:

"Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon seuraavan sisältöinen kohta 12: "Valkoposkihanhien määrän on arvioitu kasvavan Helsingissä tulevana kesänä. Kaupunki seuraa tarkasti lintujen määrän kehitystä ja hakee tarvittaessa poikkeamislupaa ELY-keskukselta valkoposkihanhien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 2

Silvia Modig, Leo Stranius

Ei-äännet: 5

Tapio Klemetti, Anna Mäenpää, Lea Saukkonen, Lilja Tamminen, Pertti Villo

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Mukhtar Abib, Vafa Järnefelt

19.01.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

vs. yksikön päällikkö
Eeva Pitkänen

Lisätiedot

Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi